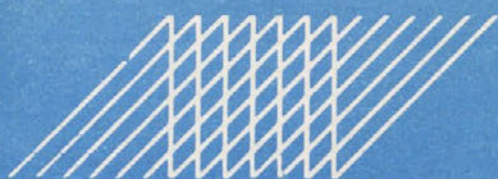
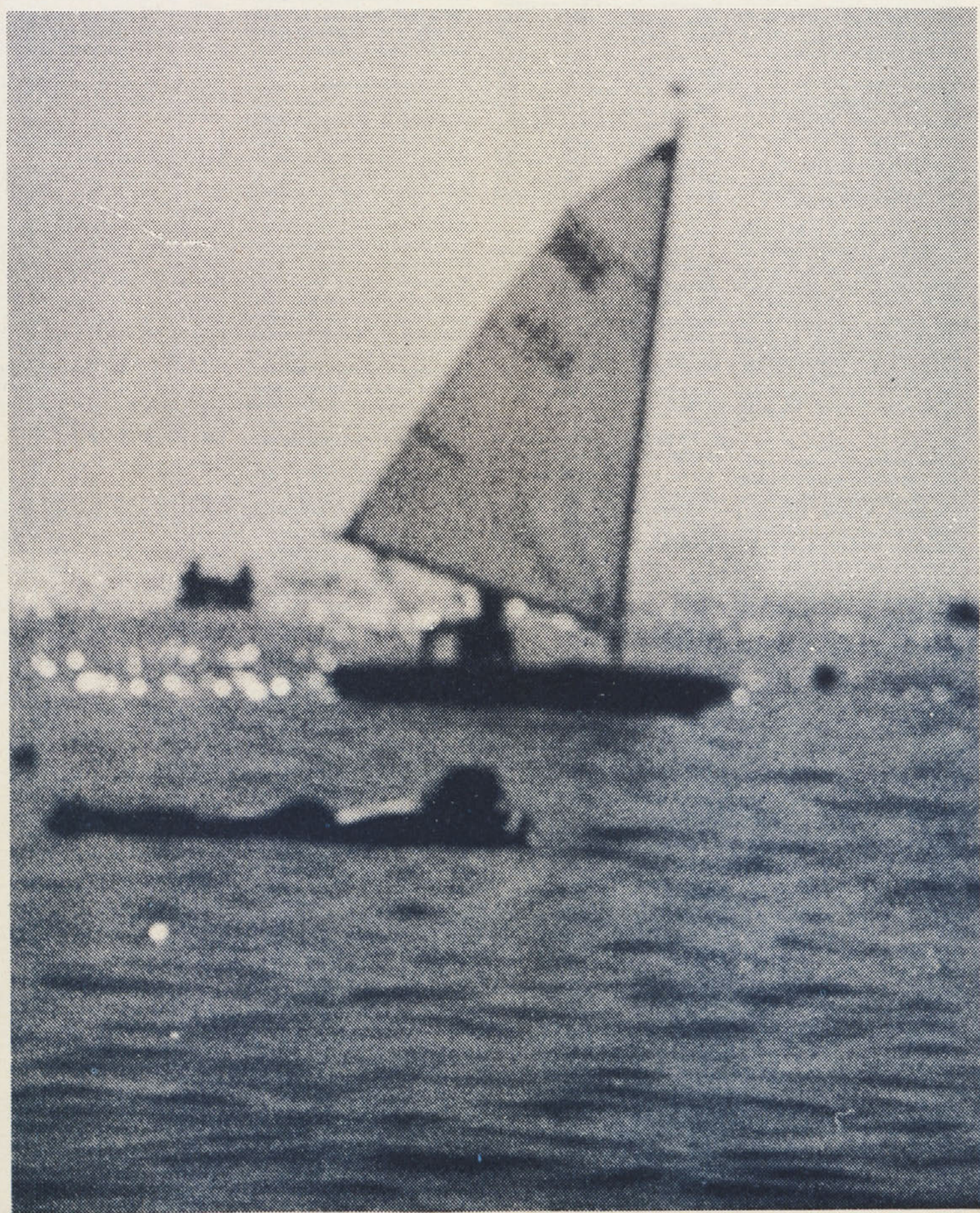

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

ŠTEVILKA 8 / LETO XIV AVGUST 1986

Poslovanje v prvem polletju 1986

Polovica poslovnega leta 1986 je za nami. Podatki o poslovanju posameznih temeljnih organizacij so bili že obravnavani na zborih

delovnih ljudi, zato je prav, da podamo še nekaj osnovnih kazalcev poslovanja za celotno organizacijo.

Povprečni neto osebni dohodek na zaposlenega je znašal v DO Novoteks 74.725 din in je za 126 odst. višji kot leto prej.

tečajnih razlik. Samo obresti in negativne tečajne razlike predstavljajo približno 40 odst. vseh stroškov. Mislim, da je skrajni čas, da na področju stroškov nekaj storimo in da jih začnemo zmanjševati ali vsaj preprečiti vrtoglavo povečevanje, če nečemo imeti konec leta v bilanci rdečih števil.

1. Zaposleni:

TOZD	Ø		indeks	
	1—VI 1985	plan 1986	Ø 1—VI 86	1986 plan 1985
PRED. METLIKA	324	344	350	102
TKANINA	931	903	880	97
KONF. NOVO				
MESTO	260	257	253	98
KONF. VINICA	297	320	310	97
KONF. TREBINJE	626	746	749	100
KONF.				
PRNJAVOR	-	275	292	106
TRGOVINA	123	128	126	98
DSSS	305	314	313	100
DO.NOVOTEKS	2.866	3.287	3.273	100

V prvem polletju jp bilo v DO Novoteks v povprečju zaposlenih 3.273 delavcev, kar je za 14 delavcev manj, kot smo načrtovali, in za 407 delavcev več kot lani v takem obdobju. Vzrok, da se je število zaposlenih glede na enako lansko obdobje toliko povečalo, je priključitev konfekcije Pionir Prnjavor k Novoteksu. Ta konfekcija zaposluje trenutno 315 delavcev.

li, in za 3 odst. več kot leto prej, nadalje smo prodali 1.157.910 kosov konfekcijskih izdelkov. Plan prodaje teh izdelkov je realiziran samo 94-odstotno, v primerjavi z letom prej pa je bilo v letošnjem polletju prodano za 13 odst. več kot lani. Tozd Trgovina je s prodajo ustvarila 753.598.854 din neto realizacije, plan je presežen za 23 odst.

2. Proizvodnja

V tem obdobju je bilo v novomeški in metliški predilnici proizvedenih 852.068 baznih kg preje. Od tega je bilo 56.831 kg mikane preje. Nadalje je tozd Tkanina proizvedel 1.642.751 m tkanin in pletenin, vse štiri konfekcije in kooperanti pa so naredili 1.184.119 kosov konfekcijskih izdelkov.

Od skupnih količin je metraža prodala 29 odst. v izvoz, konfekcije pa so izvozile kar 64 odst. vseh prodanih konfekcijskih izdelkov.

Zaloge končnih izdelkov so se glede na enako lansko obdobje zmanjšale, in sicer v metraži za 42 odst. in v konfekcijah za 36 odst. Tako je bilo 30. junija 1986 na zalogi 370.534 metrov tkanin in pletenin ter 192.549 kosov konfekcijskih izdelkov.

Proizvodni plani niso bili doseženi v metliški predilnici, v apreturi in v konfekciji Pionir Prnjavor. Vse ostale delovne enote oziroma temeljne organizacije so planske obveznosti izpolnile.

3. Količinska prodaja

V prvem polletju smo prodali 1.862.033 m tkanin in pletenin, kar je za 4 odst. manj, kot smo planira-

4. Osebni dohodki

Vsi vemo, da je naš zaslužek odvisen od rezultatov poslovanja, predvsem od ustvarjenega dohodka, in da več, kot ustvarimo, ne moremo deliti. Kakšne osebne dohodke smo imeli v prvem polletju, pa je razvidno iz naslednje tabele:

TOZD	Ø		indeks
	1—VI 85	Ø 1—VI 1986	
PRED. METLIKA	30.538	74.214	243
TKANINA	31.906	77.757	244
KONF. NOVO			
MESTO	29.274	73.215	250
KONF. VINICA	28.576	67.903	238
KONF. TREBINJE	35.358	75.074	212
KONF.			
PRNJAVOR	—	45.907	-
TRGOVINA	36.136	93.978	260
DSSS	40.542	91.863	227
DO NOVOTEKS	33.036	74.725	226

5. Nadure

Število nadur se je v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta povečalo za 14 odst. V celotni delovni organizaciji je bilo opravljenih 80.607 nadur ali, povedano drugače, vsak zaposleni je opravil v tem obdobju 25 nadur.

6. Bolezenski izostanki

Odsotnosti zaradi bolezni, nege družinskih članov in porodniške so se v primerjavi z letom prej povečale za 17 odst. Največje povečanje (39 odst.) beležimo pri porodniškem dopustu. Zaradi vseh teh izostankov smo v tem polletju izgubili 431.018 delovnih ur ali vsak dan ni prišlo na delo 390 delavcev.

7. Stroški

Pomembna postavka vsakega poslovanja so tudi stroški. Dejstvo je, da so le-ti v Novoteksu mnogo previsoki in da jih z obstoječo proizvodnjo le s težavo pokrivamo. Samo v tem obdobju smo plačali za več kot milijardo din obresti za obratna in osnovna sredstva ter prek 680 milijonov din negativnih

8. Zunanjetrgovinsko poslovanje

DO Novoteks je v 1. polletju uvozila s konvertibilnega trga za 2 milijona 415 tisoč dolarjev surovin, reprodukcijskega materiala in rezervnih delov. Izvoz na konvertibilno področje pa je znašal 3 milijarde 391 tisoč dolarjev. Pokritost uvoza z izvozom je torej 140-odstotna.

9. Rezultati poslovanja DO Novoteks za 1. polletje 1986

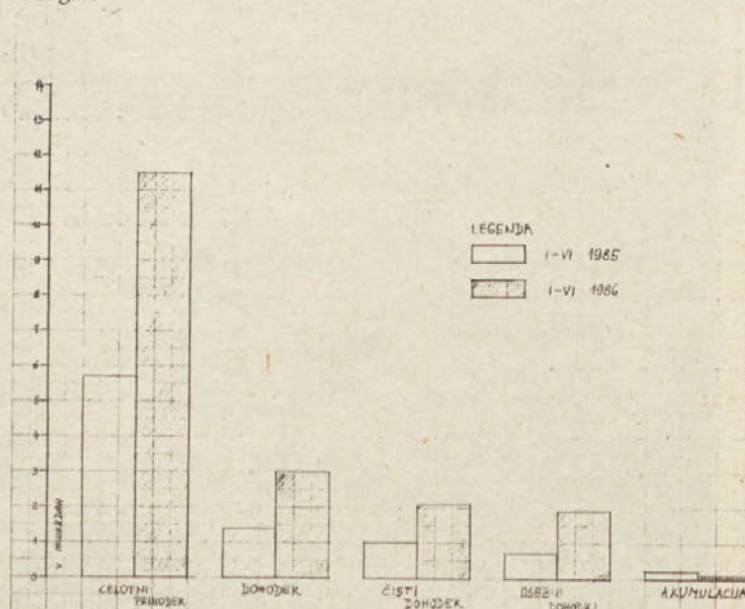
Doseženi rezultati so precej slabši kot lani v tem obdobju, predvsem pa to velja za akumulacijo. Resda so indeksi rasti celotnega prihodka, dohodka in ostalih kategorij nad dvesto, vendar pravega rezultata ni, ker smo imeli tako visoke stroške (obresti in negativne tečajne razlike). Ustvarjeni čisti dohodek smo skoraj v celoti (92 odst.) porabili za osebne dohodke, le 8 odst. čistega dohodka pa je ostalo za sklade, in sicer jev skladu skupne porabe 3,3 odst. v rezervnem 2,7 in v poslovnem 2 odst. čistega dohodka.

Opomba: podatki so v 000 din

	Ø		indeks	
	1—VI 85	plan 1—VI 86	izvrš. 1—VI 86	1986 izvrš. plan
celotni prihodek	5.718.780	10.856.590	11.570.368	202
dohodek	1.400.940	2.729.146	3.072.279	219
čisti dohodek	1.038.923	1.999.552	2.115.648	204
del ČD za osebne doh.	727.778	1.608.835	1.942.550	267
del ČD za sklad skup. por.	96.524	161.668	70.606	73
del ČD za akumulacijo	214.621	229.049	102.492	48

Da si bomo te številke lažje predstavljali, jih pogledajmo tudi na grafikonu.

Priloga I

Novice iz DO Novoteks Novo mesto

Delavski svet tozda Predilnica Metlika je na svoji 6. seji 5. 8. 1986 obravnaval poročilo o rezultatih poslovanja temeljne organizacije za prvo polletje 1986 in sprejel naslednje ukrepe za izboljšanje poslovanja tozda:

1. S ciljem, da se zagotovi planska proizvodnja in pravočasna izdoba tkanin, se morajo v avgustu 1986 obvezno delati nadure na predvidene proste dneve. V kolikor pa to ne zadostuje za doseganje plana, pa tudi v soboto ponoči, v nedeljo (dopolodne in ponoči).

Za razpored in pravočasno obvestilo zaposlenim, ki bodo opravljali nadure, se zadaljši Riko Resnik in vodje proizvodnje (Jeleničič, Marentič, Ilijanič).

Odbijanje nadurnega naloga oz. neizvajanje tega sklepa se smatra kot hujša kršitev delovnih obveznosti.

2. Zagotoviti boljše izkoriščanje materiala:

— zagotoviti plansko doseganje radmana; odgovoren: Resnik;

— voditi evidenco radmana; odgovoren: R. Gregorčič;

— tedensko analizirati radman po partijah; odgovoren: Resnik;

— izboljšati pripravo materiala na vhodu, posebno za temne in žive barve (barvanje, lisiranje); odgovoren: vodja barvarne tozda Tkanina;

— vse prispelle materiale je potrebno stehtati; odgovoren: Vraničar;

— na vseh fazah predpredilnice do 1. pasaže je potrebno vse ostanke, ki nastajajo med proizvodnjo zaradi različnih motenj (navijanje ipd.) sproti predelati; odgovorni: vodje izmen in vodje proizvodnje;

— zagotoviti večjo prisotnost delavcev pri strojih in s tem preprečiti nastajanje večje količine ostankov; odgovorni: vodje izmen in vodje proizvodnje;

— zagotoviti izvajanje in spremljanje tehnoloških postopkov in tako zagotoviti pravočasno ukrepanje v smislu boljšega teka materiala v predpredilnici; odgovorni: vodje izmen in vodje proizvodnje;

— pri iztekanju partij na predilnih strojih je potrebno paziti na to, da se vsi ostanki iztečejo do konca; odgovorni: predica, za kontrolo izvajanja vodja izmene, vodja proizvodnje;

— vsa predpreja, ki je pokvarjena, se mora porabiti pri naslednjih partijah v predpredilnici; odgovorni: vodja proizvodnje, vodje izmene;

— zagotoviti na predilnih strojih tak način dela, da bo na naslednji fazi (čiščenje) ostalo na cevkah čim manj ostankov; odgovorni: predelavec, za kontrolo izvajanja: vodja izmene, vodja proizvodnje;

— kontrolirati in uravnati stalno klima napravo, da se v danem trenutku zagotovi najboljše klimatske pogoje in s tem boljši tek materiala; odgovorni: vodja investicijskega vzdrževanja, popoldan, ponoči: vodja proizvodnje;

— vsaka predica mora imeti vrečko, v katero daje odpadke od čiščenja strojev zaradi navijanja ali drugih stvari in s tem prepreči, da bi dobri odpadki prišli med »pometajo«, t. j. najslabšo vrsto odpadka; odgovorni: predica, kontrola izvajanja: vodja izmene, vodja proizvodnje;

— na čiščenju preje je potrebno vse ostanke, katere je možno previti, to tudi narediti; odgovorni: čistilec preje, za kontrolo izvajanja vodja proizvodnje;

— vse kopse, ki so delno pokvarjeni, je potrebno oddvojiti od

ostalnih in določiti posebnega delavca, da jih sproti, ko je še partija v teku na avtoconerju, previje in očisti; odgovorni: vodja proizvodnje, vodje izmen, v nedeljo pa vzdrževalec.

3. Izboljšati vzdrževanje strojev na vseh fazah:

— v predpredilnicah zagotoviti, da bodo na vsakem stroju, predno se založi z novo partijo, pregledani in pravilno nastavljeni vsi glavni deli, ki so pomembni za dobro kvaliteto (glavniki, polži, ležaji, razteki, predraztegi, teza, enakomernost itd.); odgovorni: vzdrževalci, za kontrolo izvajanja: vodja proizvodnje, vodje izmen;

— čimprej dokončati rekonstrukcijo predilnikov San Giorgijo, zamenjati prstane in raztezala na najbolj kritičnih predilnikih, sprotno kontrolirati in nastavljeni vsa vodila na predilnikih (zagotoviti redno preventivno vzdrževanje in mazanje); odgovoren: vodja preventivnega vzdrževanja;

— na avtoconerjih zopet uvesti preventivno vzdrževanje po planu Schlafhorsta; odgovorni: Šuštar, Stopar; za kontrolo izvajanja: Resnik.

4. Zagotoviti večji red in čistočo v obratu:

— zagotoviti je potrebno permanentno čiščenje strojev in to vseh (posebno pa predilnike in avtoconerje); odgovorni: vodja proizvodnje, vodja izmene;

— z večjim redom zagotoviti manj nepotrebne dela in boljši pregled nad proizvodnjo; odgovoren: vodja proizvodnje.

5. Zagotoviti večjo delovno disciplino:

— preprečiti: predčasno odhajanje z delovnega mesta, podaljše-

vanje malice, zamujanje, zapuščenje delovnega mesta,

— zagotoviti primopredajo na delovnem mestu,

— zmanjšati zasebne izhode; odgovorni: vodja proizvodnje, vodja izmene, vodja SS.

6. Zaostriti ukrepanje in sankcioniranje v skladu s samoupravnimi akti. Odgovorni: za dajanje predlogov vodja proizvodnje, vodje izmen, tehnični direktor, vodja investicijskega vzdrževanja, vodja SS; za zahteve: direktor tozda; za izrekanje: ustrezna komisija.

7. Analizirati stroške in sprejeti ukrepe za zmanjšanje le-teh v skadu s planom; odgovorni: vodja stroškovnih mest.

8. Zaostriti medfazno kontrolo; odgovorna: Vlasta Rus.

9. Zaostriti kontrolo materiala iz Novega mesta; odgovorni: vodja proizvodnje, tehnični direktor.

10. Pripraviti spisek raznih ostankov (bobin, finišeja itd.) in predlog za porabo le-teh; odgovoren: Riko Resnik.

11. Nadaljevati s probami glede obdelave posameznih partij; odgovoren: Riko Resnik.

12. Uvesti štiri izmene na avtoconerju; odgovoren: Riko Resnik.

13. Komisijo za delovna razmerja se zadaljši, da mesečno spremlja doseganje norm in ustrezno ukrepa; odgovoren: predsednik komisije.

14. Rok za izvrševanje teh ukrepov je takoj.

15. Neizvajanje teh ukrepov je hujša kršitev delovnih dolžnosti.

PREDSIEDNIK DS
SNJEŽANA RAHIJA, l. r.

Iz dela samoupravnih organov

Delavski svet delovne organizacije je na svojem 2. zasedanju dne 12. 8. 1986 sprejel spremembe enotne politike povračil stroškov, osebnih in ostalih prejemkov, in sicer:

I. OSEBNI PREJEMKI IZ DRUGIH POSLOVNIH STROŠKOV

1. Dnevnica

— cela od 12 do 24 ur	3.883,— din
— polovična od 8 do 12 ur	1.996,— din
— znižana od 6 do 8 ur	1.454,— din
— znižana za trgovskega zastopnika na sejmu v kraju bivanja	1.454,— din

2. Stroški prenočevanja

— brez računa	1.268,— din

3. Stroški za ločeno življenje

— stroški za stanovanje največ	28.521,— din
— stroški za prehrano največ	34.947,— din

4. Terenski dodatek

— dnevno	1.553,— din

5. Stroški za prihod in odhod z dela

— delavcem, ki nimajo organiziranih javnih prevozov na delo in z dela se priznajo stroški v višini 19 din za prevoženi kilometer. Spremembe veljajo od dneva potrditve na delavskem svetu, to je od 12. 8. 1986.

II. DODATEK ZA STANJE PRIPRAVLJENOSTI IN DEŽURSTVA

Po določilih pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke pripadajo delavcem za čas dežurstva, stanje pripravljenosti, gasilskih vaj in vaj civilne zaščite dodatki v naslednji višini:

1. Dežurstva

— dnevna ura	522,— din/uro

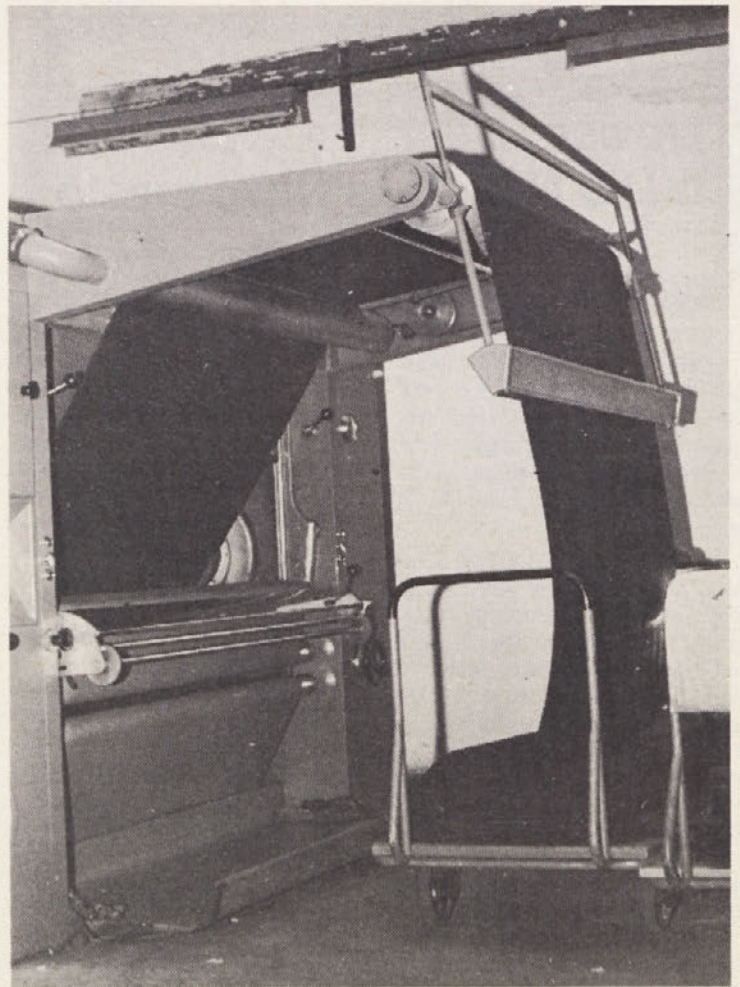
2. Vaje in izobraževanje

— udeležba na vajah	448,— din/uro
— vodja na vajah	522,— din/uro

3. Mesečni dodatek

— orodjar	6.682,— din
— poveljnik	8.341,— din

Povečana nadomestila se uporabljajo od 1. 8. 1986 dalje.

Kooperacija

Že večkrat smo pisali o kooperacijski proizvodnji konfekcijskih izdelkov. Namen današnjega članka je, da v kratkem opišem, v kakšnem obsegu in s kakšnim rezultatom je končala kooperacijska proizvodnja prvo polletje 1986.

Konfekcija Novoteks je imela v prvi polovici leta 1986 do 20 različnih kooperantov širom Jugoslavije. Predvsem je bila razdrobljena proizvodnja v prvih treh mesecih, ko se je nahajala v kooperaciji praktično vsa proizvodnja domačih artiklov. V naslednjih treh mesecih smo zaradi upada izvoza v domačih tozdih pokrivali lastne kapacitete z domačimi artikli, tako seje tudi kooperacijska proizvodnja precej zmanjšala. Kljub temu je bilo v šestih mesecih 1986 izdelanih 261.442 kosov konfekcijskih izdelkov, od tega 19.797 kosov pri kooperantih zasebnikih.

Stroški, ki so nastali ob realizaciji te kooperacijske proizvodnje, se delijo na notranje v Novoteksu:

- stroški DSSS (zabava, prodaja za domači trg, razvoj izdelkov, transportne storitve, stroški ostalih služb),

— stroški za obratna sredstva,

- stroški kooperacijske službe; in zunanje stroške;
- plačila uslug kooperantom po fakturah.

Ko odštejemo od finančnega rezultata vse stroške, dobimo rezultat kooperacije oz. ostanek, ki znaša za 1. polletje približno 5 milijard starih din. Seveda se postavlja vprašanje, ali je to dovolj, ali se kooperacijska proizvodnja sploh splača.

Ob takšni inflaciji in neurejenosti v gospodarstvu je težko dati odgovor, ali pa se usmeriti le v določeno proizvodnjo, na primer le v izvoz in opustiti domači program in s tem kooperacijo, ali pa obratno, prenehati delati izvoz in se posvetiti le domači proizvodnji.

Verjetno je treba gledati rezultate kooperacije dolgoročno in organizirati službo tako, da bo delala s čim manjšimi stroški. Tu mislimo predvsem na kooperante, ki bodo čim bližje tovarni in se bodo držali dogovorjenih rokov in kvalitete.

Ob tej priložnosti se ponovno vabi k sodelovanju kooperante zasebnike, saj postajajo za tako razdrobljeno proizvodnjo, kot jo ima konfekcija Novoteks, za posamezne kapacitete interesantni.

ANA ŠTRUCELJ

ČESTITKA

Tisti, ki boj podrobno prebirate naš časopis, ste verjetno opazili novo ime med našimi dopisniki. Gre za SKULJ KSENIJO, pripravnico v oddelku modnih kreatorjev, ki je pripravila več prispevkov s področja mode in šaha. S šahom pa se ukvarja tu-

di aktivno in je dosegla že več uspehov. Zadnji takšen viden uspeh je dosegla pred kratkim na republiškem šahovskem prvenstvu za ženske, kjer je dosegla 6. mesto, z malo več sreče pa bi lahko bila uvrščena še višje. Ob tem uspehu ji iskreno čestitamo in želimo še veliko podobnih dosežkov.

Uredništvo

ZAHVALA

Vse pikapolonice in tensovi manekeni se zahvaljujemo našim pokroviteljem. Ljubljanski banki in Novoteksu, za pokroviteljstvo. Bili smo zelo zadovoljni, saj ste se zelo potrudili.

Še posebej pa se vam moramo zahvaliti za obisk in lep zaključek v Novoteksu.

Še enkrat se obema zahvaljujemo.

Želimo pa, da bi bili naši pokrovitelji tudi naslednje leto.

Brigadirji Z-D-R-A-V-O!

Brigadirji
PDB Janez Mrak

Novoteks, tekstilna tvornica Novo mesto

Novoteks, tvornica tekstila, nastala je spajanjem dvije radionice 1947. godine, da bi šest godina kasnije, 1953 dobila ime Novoteks, koje ima i danas.

Prvi radnički savjet izabran je i konstituiran 30. 8. 1950. To je dan kada su radnici tvornice prihvatili načela samoupravljanja i postali vlasnici sredstava za proizvodnju, kada su uzeli sudbinu tvornice u svoje ruke. Danas je Novoteks suvremen samoupravni kolektiv, u kojemu je zaposleno 2.900 radnika, među kojima ima više od 60 posto žena.

Proizvodni program Novoteksa čine: izrada češljane preje iz prirodnih, umjetnih i sintetičkih vlakana, proizvodnja tkanina i pletenih materijala iz tih vlakana, te konfekcija (dječja, muška, ženska i teens (moda za mlade)). Novoteks je radna organizacija u koju je udruženo 7 osnovnih organizacija (od toga dvije u Bosni i Hercegovini: Trebinje, Prnjavor) i radna zajednica. U 1984. godini ostvaren je ukupan prihod od 7.249.264.414 dinara, a dohodak 2.466.308.673 dinara. Dohodak po radniku u toj godini iznosio je 950.408 dinara, a prosječni mjesečni osobni dohodak po radniku 23.478 dinara. Na inozemnom tržištu je u 1984. godini ostvareno približno 18 posto ukupnog prihoda, a ostali je prihod ostvaren na domaćem tržištu, diljem Jugoslavije.

Novoteks je za svoj rad dobio brojna priznanja na inozemnim i domaćim sajmovima proizvoda, i to u više navrata (četiri zmaja, dvije zlatne košute i sl.).

Ubraja se među privredne organizacije koje su na našem tlu izrasle poslije oslobođenja, i u tom kratkom razdoblju postale moćne i ugledne radne organizacije. Zapis govore da je Novoteks osnovan poslije rata, iz dvije manje novomeštanske radionice. Proizvodnja se tada bavila pamučnom i vigogue predjom a strojni je park bio sastavljen od starih i amortiziranih strojeva iz drugih tvornica. Već na samom početku, u Novoteksu su montirani i prvi razboji za tkanje vunениh tkanina.

Godine 1962 radna je organizacija osvojila proizvodnju novog sintetičkog vlakna diolen, koji ima karakteristike vune, a tkanina proizvedena iz mješavine diolena i vune, bolja je od čiste vunene tkanine.

Uvodjenje vlakna diolen u proizvodnju zahtijevalo je dopunjavanje strojnog parka, osobito pri oplemenjivanju tkanine. U Novoteksu su, zbog potreba tehnološkog

procesa, uvidjeli da treba izgraditi nov proizvodni prostor. Kada su zaključili jedan posao, počinjali su zidarski radovi na drugom mjestu, i tako su postupno obnovljane predionica, tkaonica, oplemenionica, skladišta. Tvornica je, oko početne jezgre, izrasla u veliku suvremenu tvornicu. Tako je, na kraju prvog desetljeća, imala 7000 m², na kraju drugog desetljeća 16.400 m², a na kraju trećeg desetljeća 36.000 m² proizvodnih površina.

Treće je desetljeće značajno po daljoj modernizaciji proizvodnje i rekonstrukciji, osvajanju novih tehnologija, izgradnji objekata i samoupravnom organiziranju. U tkaonici su uvedeni prvi automatski visoko produktivni besčunjasti razboji, koji omogućavaju dvanaeststrojno tkanje. Iz godine u godinu istiskuju sve klasične tkalačke strojeve, i smanjuju ih brzim, besčunjastim razbojima. Nov način rada, novi zahtjevi tržišta i brze promjene u privrednim gibanjima, u nas i u svijetu, zahtijevali su brza prilagodjavanja, precizne proračune i točne kalkulacije. Da bi svemu tome dorastao, Novoteks je izradio suvremen, dobro opremljen kemijski i fizikalni laboratorij.

Godine 1973 otvorene su dvije tvornice konfekcije na nerazvijenom području, i time se pridoinijelo bržem razvoju tih krajeva (4. listopada u Trebinju, u Bosni i

Hercegovini, gdje se zaposlilo više od 200 mladih djevojaka, a ubrzo zatim u Vinici, gdje je započela proizvodnja konfekcijske proizvodnje hlača). Razdoblje poslije 1973 bilo je za Novoteks osobito važno, radi daljeg samoupravnog organiziranja. Na osnovi ustavnih amandmana i zakonskih propisa, organizirane su osnovne organizacije udruženog rada.

Tako su 25. prosinca 1973 predstavnicima Novoteksa potpisali samoupravni sporazum o udruživanju osnovnih organizacija udruženog rada Novoteksa. Takvom se organiziranošću upravljanje i odlučivanje još više približilo neposrednom proizvođaču. Usljedilo je još jedno značajno razdoblje, kada su radnici Novoteksa uveli načela delegatskih odnosa u samoupravnu praksu i tako ostvarili uvjete da mogu delegatski, neposredno, ravnopravno i demokratski odlučivati o uvjetima i rezultatima svoga rada.

Danas se može zaključiti da su teškoće koje su pratile (i još ih ponešto ima) tekstilnu industriju u Novoteksu svladane.

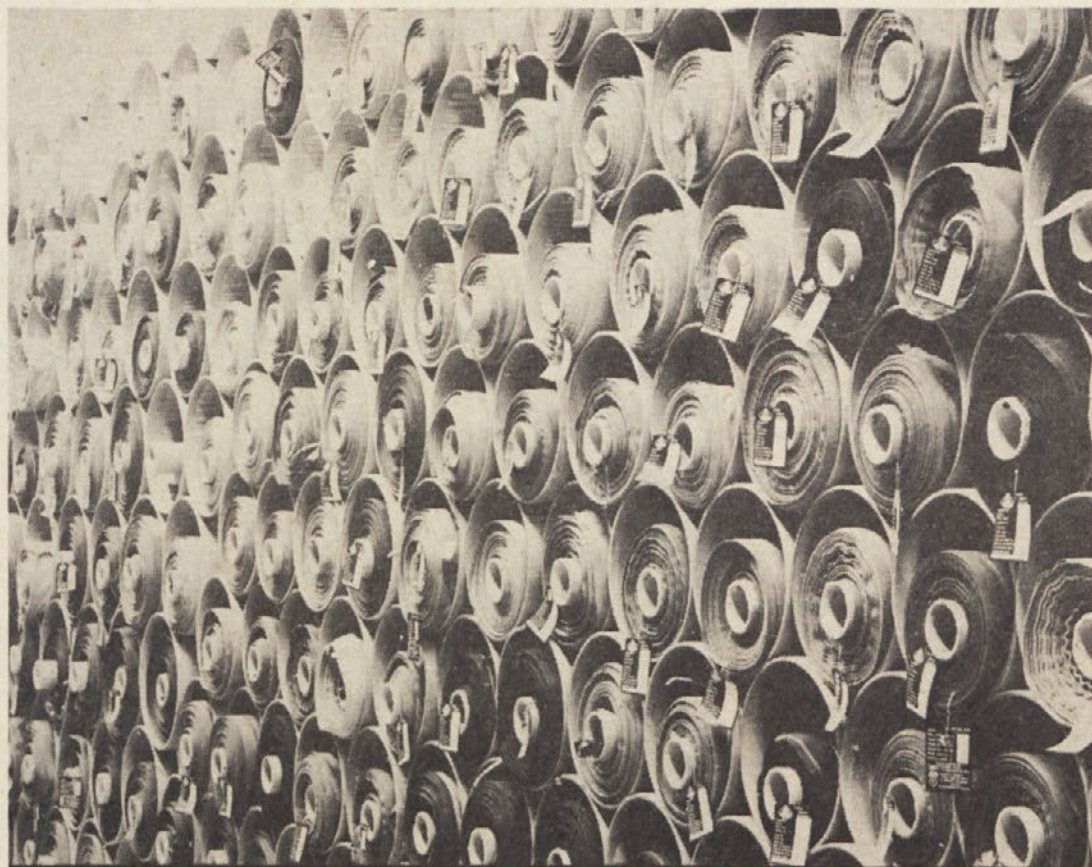
U Novoteksu se brinu za što bolje uvjete rada u proizvodnji, a veliku brigu posvećuju i uvjetima rada i života svojih radnika izvan radnog vremena. Tako se npr. od početka Novoteks brinuo za to da što više njegovih radnika dobije

potrebne stanove. Tako je u drugoj godini njegova postojanja izgrađen prvi stambeni blok, a onda su slijedili ostali. Niklo je uzorno naselje Novoteksa u Bučni vasi, naselje kakvo bi poželjela svaka radna organizacija i svaki grad.

Zbog velikog broja zaposlenih žena i majki valjalo je izgraditi dječji vrtić. Tako je u Novoteksovoj tvornici otvoren vrtić u kojem je svakodnevno više od 100 predškolske djece. Majke koje imaju djecu u vrtiću mogu bezbrižno raditi, jer su njihova djeca u dobrim rukama.

Novoteks je osigurao svojim radnicima i potreban odmor u zdravoj okolini. To su odmarališta na moru i u planinskim krajevima. Kapacitet tih domova se iz godine u godinu povećava, s nacrtima novih prostornih kapaciteta i poboljšanjima u predsezonskim i possezonskim uvjetima.

Na kulturnom području je kolektiv vrlo aktivan. Svim je radnicima omogućeno gledanje kazališnih predstava ljubljanskih kazališta, koja svakog mjeseca gostuju u Novem mestu. Velika kulturna aktivnost ostvaruje se i organizacijom slikarskih kolonija. Od 1972. godine bilo je 8 slikarskih kolonija, na kojima se svakog ljeta okuplja 10 do 12 slikara. Ta je djelatnost naoko daleko od proizvodnje, ali obogaćuje osjećaj za ljepotu, a slikarska djela koja

(Nadaljevanje na 6. strani)

krase radne prostore, povezuju radnog čovjeka s kulturnim i umjetničkim stvaralaštvom.

U Sloveniji tekstilna je industrija vrlo važan privredni činilac. Trenutno u njoj radi 49.600 ili 15,2 posto svih industrijskih radnika. Ako se tome doda podatak da je od tog broja zaposlenih 76 posto žena, može se zaključiti da je tekstilna industrija najveća ženska proizvodna grana. Također valja reći da tekstilci ostvaruju 12 posto društvenog proizvoda republike i da tekstilna industrija ima desetpostotni udio u cjelokupnom industrijskom dohotku Slovenije. Nedvojbeno je da Novoteks predstavlja važnu radnu organizaciju u toj grani industrije. Svrstava se među vodeće tekstilne tvornice u Jugoslaviji. Po opsegu njegova proizvodnja obuhvaća 60 posto cjelokupne vunarske industrije u Sloveniji, a u jugoslavenskim okvirima su na drugom mjestu.

Tekstilna tvornica Novoteks će i ubuduće, kao svoje prioritetno usmjerenje, razvijati primarnu proizvodnju, kako bi dosegla 80 posto vrijednosti cijele proizvodnje. U OOUR sa sjedištem u općini Novo mesto modernizirat ćemo opremu i tehnologiju, pri čemu neće trebati zapošljavati nove radnike.

U programu češljanih tkanina s klasičnim mješavinama prestrukturirat će se dio posla u tkanine koje su proizvedene iz različitih mješavina umjetnih in prirodnih vlakana, efektivne preje s dodatkom domaćih umjetnih vlakana finije vrste, što će smanjiti uvoz i upotrebu energije. Dopunjavanje postojećeg programa bit će proizvodnja čupanih tkanina, koje će se temeljiti na reciklaži otpadaka iz vlastitih predionica, i dijelom na uvezenoj vuni. U proizvodnji vunениh tkanina, koje će, u zajedničkoj metraži, predstavljati 50 posto planirane proizvodnje, važno je slijediti modne tokove inozemnog tržišta, vodeći računa o tome da se poboljša kvaliteta i osigura visoka produktivnost. Posljedica planiranih programa bit će intenzivnije ulaganje u tehnološku opremu, u vrijednosti od 500 milijuna dinara (60 posto inozemnih kredita — IFC). Osim toga, za prestrukturiranje i oplemenjivanje proizvodnih tkanina bit će potrebno još dodatnih 160,8 milijuna dinara.

Godine 1986 ili 1987 treba početi izgradnja regalnog skladišta. Vrijednost investicije procijenjena je na 300 milijuna dinara, od kojih će 60 posto biti vlastita sredstva. U konfekciji treba razvijati proizvodnju gornjih dijelova odjeće, odjeću za slobodno vrijeme i programe za mlade i djecu. Na području primarnih poslova povećat će se opseg proizvodnje u većem ostvarivanju klasičnog izvoza.

Velika konkurencija konfekcijskih proizvoda i težnja za pr-

oširenjem konfekcijskih pogona na prostoru Jugoslavije zahtjeva dalji razvoj proizvodnih programa te artikala koji daju tržišnu stabilnost, a time i dohodak, te mogućnost plasmana proizvoda na stranom tržištu.

Zbog toga će u idućem razdoblju konfekcijska proizvodnja biti podređena zakonitostima modnih tendencija i potrebama tržišta uz istodobni naglasak na smanjivanju troškova i povećanju produktivnosti.

Uzimajući u obzir ograničene faktore u Konfekciji Novo mesto, u slijedećem razdoblju se ne planira proširenje proizvodnih mogućnosti.

Problematično tržište, bez obzira na velike ponude u zemlji i u izvozu, zbog postignutih niskih cijena, diktira, uz postojeću tehnologiju, da se svi naponi usmjere na:

- dalje dopunjavanje postojećeg programa s modnim i tržišno zanimljivim artiklima, u prvom redu za mlađu generaciju,
- usvajanje robnih proizvoda, uz istodobno ugradjivanje solidnosti i kvalitete,
- modernizaciju tehnologije s višim stupnjem organizacije rada, pomoću kompjutorske obrade,
- smanjivanje troškova na svim područjima rada, u prvom redu na osnovi smanjivanja, odnosno racionalnijeg korištenja osnovnih i pomoćnih materijala.

Planiranom modernizacijom proizvodnje i ostvarivanjem optimalnih uvjeta rada, opseg proizvodnje povećat će se porastom od 20 posto. Uz to će biti nužna povećana briga u pripremi i organizaciji rada.

U modernizaciji će poseban naglasak biti na nabavi tehnologije

koja će omogućiti veću fleksibilnost i odziv tržištu, a naročito će biti aktualna nabava drugog stupnja kompjutorske opreme za krojenje (cutter). Kapaciteti proizvodnje koji neće zadovoljiti potrebe prodaje, dopunjavat će se proizvodnjom u kooperaciji.

Osnovno usmjerenje prodajne politike u idućem razdoblju bit će brže reagiranje na zahtjeve tržišta, odnosno kupaca na domaćem i stranom tržištu.

Naglasak će biti na pravodobnim nabavama, kvalitetnoj ponudi, traženju novih kupaca, u prvom redu u izvozu, te plasmanu proizvoda na tržišta koja donose optimalan dohodak.

Osnovni izlaz bit će prodaja vlastitih kapaciteta u izvozu, gdje očekujemo veće probleme u čistom izvozu (kontigenti) te, kao posljedicu, povećanje dijela lona. Glavno tržište ostaje SR Njemačka i zapadnoevropsko tržište.

Proizvodnja za domaće tržište bit će, i nadalje, u većoj mjeri ostvarivana u suradnji s kooperantima.

U Konfekciji Novo mesto i Vinica ulagat će se isključivo u modernizaciju i dopunjavanje tehnologije, u ovisnosti o prodajnom asortimanu.

Valjat će se proučiti i drugi stupanj kompjutorske opreme u pogonu za krojenje (cutter).

Ishodište za smjernice razvoja u prošlom i budućem srednjoročnom razdoblju u Novoteksu su tržišni zahtjevi, pad dohotka i devizna opterećenost uvoznih sirovina. Zbog toga je donesena odluka o djelomičnom prestrukturiranju metražne proizvodnje pomoću dobivenog međunarodnog deviznog kredita IFC Washington i ostalih domaćih kredita.

Na osnovi tržišnih zahtjeva, i na temelju mogućnosti koje daje postojeća tehnologija, došlo se do odluke za prestrukturiranje u programe:

- klasičnih tkanina u vuni i mješavini,
- efektnih modnih tkanina,
- mekih vunениh tkanina,
- efektnih konaca i
- prooizvodnje trikotažne predje.

Osim tkanina za odjevne tekstilne proizvode, pružena je mogućnost razvoja tekstilnih proizvoda za neodjevne namjene, koji bi predstavljali 10 do 20 posto proizvodnje.

Modernizacija u pretpredionici klasične češljane predionice vunениh predja omogućava proizvodnju visokokvalitetnih klasičnih predja, izradu većih brojeva, koji su sve interesantniji na području »modne klasike«.

Proizvodnjom efektnih predja i konaca, s jedne strane, u mnogome će se poboljšati struktura i modernost tkanina, a s druge strane — i mogućnost proizvodnje višebrojnih efektnih predja, za koje vlada velik interes na tržištu.

Program mekih vunениh tkanina znači poboljšanje postojećeg programa modnih tkanina na tržištu, tako da se smanji dio upotrebe uvozne zdrave vune.

Proizvodnja trikotažne predje bit će namijenjena tržištu kao predja za ručno pletenje, ili kao trikotažna predja za trikotažere.

Uz sve te tehnološke i proizvodno-programske inovacije, u idućem će razdoblju naglasak biti, još u većoj mjeri, na istraživanju tržišta i ekonomski zanimljivih artikala.

S kongresom poljske partije, ki se je končal v juliju, se je hkrati končal tudi petletni redni kongresni cikel partij, ki so na oblasti v Vzhodni Evropi. Po naključju se je tokrat v ta cikel ujel tudi kongres jugoslovanskih komunistov (kar je malce neprijetno simbolično), tako da se človeku v posplošeno vzhodnoevropsko kongresno razmišljanje hočeš nočeš pritikajo tudi misli in asociacije, povezane z jugoslovanskim socializmom in njegovimi križi ter težavami.

V klasičnih predstavah o socializmu, ki izvirajo še iz 19. stoletja, naj bi bila velika zgodovinska prednost in vrednota socializma predvsem socialna varnost za vse (z zagotovitvijo osnovne eksistence, možnostmi za osnovno izobrazbo, temeljno zdravstveno zaščito itd.). Ta cilj je bil nekoč vsakakor zelo pomemben in je tak še danes v nekaterih afriških, azijskih in latinskoameriških deželah. V Evropi oziroma v razvitem delu sveta pa tega cilja nima smisla povezovati posebej s socializmom, kajti dosegel ga je tudi kapitalizem, v razvitem svetu še na višji ravni kot socializem. Ali z drugimi besedami: odprava lakote, nepismenosti in splošno cepljenje proti črnim kozam v Evropi pač ne mora biti poseben cilj in vrednota socializma. Na tem tako rekoč klasičnem področju socialne in splošne življenjske ravni socializem v razvitem svetu pač nima prednosti pred kapitalizmom. Resnica je obratna.

Pri tem človek, žal, ne more mimo jugoslovanskega primera. Socialistična država z največjim odstotkom nezaposlenosti v Evropi, z velikansko ekonomsko migracijo, z že tako za evropske razmere nizkim, a še padajočim zasebnim in družbenim standardom, s pretirano zadolženostjo, ki jo spravlja v odvisnost od tujega kapitala, z eno največjih inflacij na svetu in enim najmanj učinkovitih gospodarstev! Kje in kdaj je v tem primeru socializem?

Vsaj v razvitem svetu, kjer so osnovna socialna vprašanja rešena, socializem gotovo ne bi smel imeti samo gmotnih vidikov. Jugoslavija je na nekaterih drugih področjih imela nekaj nedvomnih prednosti v primerjavi z Vzhodom in Zahodom. Na primer ureditev nacionalnega vprašanja, ali samoupravljanja, ali nacionalna in državna neodvisnost. Kar zadeva prvo — nacionalno vprašanje — je vrednost jugoslovanskih rešitev postala hudo vprašljiva spriče sedanje rasti in bojevitosti nacionalizma, unitarizma in velikodržavja. Kar zadeva drugo — samoupravljanje — nedvomno ostaja

ideja zgodovinskega pomena in eden največjih dosežkov jugoslovanskega socializma, vendar nima smisla zapirati oči pred dejstvom, da ga je v praksi zelo malo, da ostaja na papirju, da delovni ljudje ne odločajo o ničemer zares pomembnem in da je dejansko samoupravljanje pokopano pod gorami rakasto razraščene administracije in birokracije. Kar zadeva tretje — neodvisnost — je omejena zaradi pogubne zadolženosti v tujini, neučinkovitega gospodarstva in pretirane izvozne navezanosti na Vzhod.

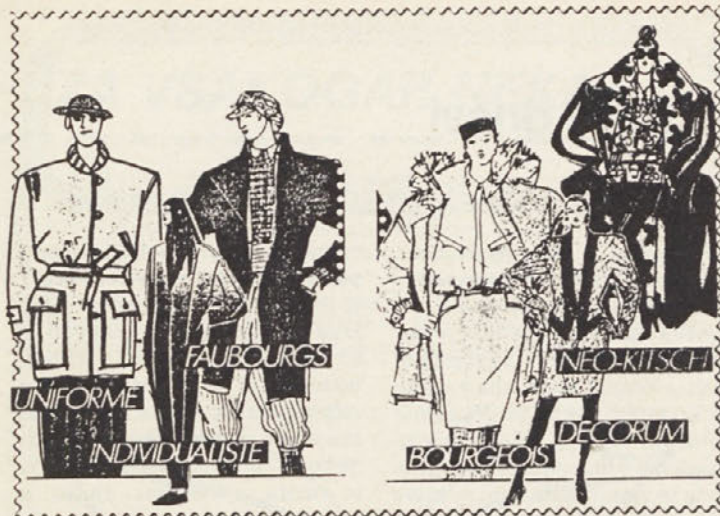
Vsaj v primerjavi z Vzhodno Evropo je Jugoslavija vedno imela prednost v stopnji notranje demokratičnosti. To prednost še vedno ima, dasi položaj še zdaleč ni enak v vseh delih države. Poleg tega demokracija v Jugoslaviji trenutno, žal, v znatni meri služi predvsem medsebojnemu spopadam in bojem za oblast, torej političantstvu in le v manjši meri vsestranskemu učinkovitemu ustvarjalnemu razvoju. Tovrstne zlorabe seveda ne vodijo k še večji demokratizaciji, ampak prej k nadaljnemu razkroju, morda v tako ali drugače inačico diktature trde roke, zanesljivo pa v brezupno balkanizacijo, ki bo deželo še bolj potisnila na provincialno obrobje Evrope in razvitega sveta.

Tega trpkega priokusa negotovosti tudi nedavni kongres ni odpravil, in sicer predvsem zaradi svoje neresnosti. Bil je tako kritičen, kot da je kongres kake opozicijske stranke, ali kot da so v minulih štiridesetih letih oblast v Jugoslaviji imeli, recimo, argentinski peronisti ali avstralski laburisti. In kaj zdaj? Kje je kakšen program za naprej? Kje in kaj je socializem v Jugoslaviji v razponu med samoupravnim verbalnim in množično brezposelnostjo?

Moč je namreč trditi, da je socializem v Evropi, tudi v Jugoslaviji, dosegel stopnjo (ali gledano iz sedanje krize — slepo ulico), ko je treba priznati, da je njegova dediščina iz devetnajstega in začetka dvajsetega stoletja v glavnem pozabljena in izživeta in da je treba v imenu prihodnosti na novo zastaviti nekatera najbolj osnovna vprašanja: Kaj bo socializem v 21. stoletju? Kakšni bodo njegovi cilji in nameni? S kakšnimi sredstvi in kako naj se bori zanje?

Žal se ta vprašanja ne zastavljajo na ravni oblasti, kjer je prvo in glavno vprašanje še vedno **oblast sama po sebi**. Zato je tudi oblast v razvitih socialističnih deželah povsod vsaj moralno ogrožena, zato tudi povsod v evropskem socializmu narašča jez med vladajočimi in vladanimi.

ZVONE PRESKAR

Moda jesen-zima 86/87

Čeprav je še poletje in sonce še ni izgubilo svoje moči, bo kmalu čas, da se poslovimo od poletne garderobe, ali pa vsaj od poletnih nakupov oziroma razprodaj. Oblačila za hladnejše dni bodo še prehitro postala aktualna, prav tako pa osnovne informacije o modi v naslednji sezoni.

Sezono jesen — zima 86/87 ilustrira šest tem: uniforme (uniformiranost), individualiste (individualist), fauburgs (predmestje), bourgeois (meščan), decorum (okrasje, dekoracija), neo — kitsch (novi kič).

Nova moda izraža podobo ženske z dvojnimi obrazom: po eni strani izraža težnjo po enostavnem, preprostem videzu z dodatkom intelektualne strogosti, po drugi strani pa želi biti dovršeno negovana, ceni nakit, je izzivalna in želi ugajati.

1. Za prvo modno linijo »uniformiranost« je značilna strogo skonstruirana silhueta, na katero vplivajo kitajske noše in oblačila, ki jih nosijo rabini. Barve so: črna, bela, siva, kaki, temno modra in temno kostanjeva. Linije so ravne in poudarjajo vitko postavo, značilni pa so vojaški detajli: ofirciski ovratniki, epulete, naši žepi ali žepi s poklopci, skrito zapenjanje in kovinski pozlačeni gumbi. Suknjiči so ravni in dolgi, včasih z dragonarji in asimetričnim zapenjanjem, dolžina kril je do srede meč, prav tako so ravne hlače, ki imajo zavihke.

2. »Individualist« je enostavna moda, ki izraža resnost in željo po neupadljivosti, njen videz je skoraj asketski. Dominantna barva je črna. Oblačila so enostavnih linij in krojev, silhueta je vitka. Zgornji deli so ravni in udobni, prav tako krila in hlače, ki mehko padajo in imajo zavihke. Žepi so naši ali skriti, ovratniki so brez reverjev. Dolžine kril in plaščev pa so lahko do srede meč ali pa nad gležnji.

3. »Predmestje« je modna skupina, inspirirana z romanom Charlesa Dickensa Oliver Twist. Oblačila

izražajo iznajdljivost potepuhov oziroma vagabundov, in to v kombinaciji z naivnostjo, kar je lahko prav prikupno in očarljivo. Oblačila so iz bombažnih in volnenih flanel, viskoze, mnogo je gabardenov, žakardnih vzorcev in šetlanda. Barve so nevtralne, v mešanicah z belo, predvsem pa je veliko zemeljskih barv in vsi odtenki kostanjeve. Obleke so mehko padajoče in voluminozne ter segajo do srede meč. V pasu, ki je včasih dvignjen, se nagubajo. Suknjiči so daljši ali pa segajo le do pasu, hlače so prav tako nabrane v pasu in namerno prevelike, segajo pa do srede meč. Prikupen dodatek so kapesščitnikom ali pa navihano poveznjeni klobučki.

4. »Meščan« je moda diskretne očarljivosti in dobrega okusa. Silhueta je feminilna in klasična, boki in pas so poudarjeni, dolžine kril so do kolen. Tako se oblači poslovna ženska. Začilni so visoko zapeti ovratniki, pojavljajo se kravate, pri suknjičih dvojno zapenjanje.

5. Za modno linijo »okrasje, dekoracija« je značilno, da vztraja pri optimizmu. Oblačila so okrašena z najrazličnejšimi ornamentami, pri čemer se ti največkrat pojavljajo na ramenih, na velikih ovratnikih ali pa na žepih. Materiali so bleščeči saten in viskoza. Krila segajo do kolen in so ravnega kroja, hlače pa so nabrane v pasu in široke, največkrat v kombinaciji z nekakšnim smokingom.

6. »Novi kič« izraža nostalgijo za 70. leti. To je moda za mlade, hkrati seksi in športna, torej izzivalna. Zopet je tu kontrast veliko: majhno. K oprjetemu mini krilu obležemo voluminozen plašč z ogromnim ovratnikom. Prav takšni so tudi reverji na suknjičih, ki so lahko daljši ali pa segajo le do pasu. Prevladuje črna barva in v tem primeru so okrasni šivi v kontrastni barvi. Na zgornjih delih in blazah se pojavljajo rese in indijanski ornamenta.

KSENIJA SKULJ

Pasji dnevi

Običajno si v hudo vročih poletnih dneh že znamo pomagati: s kozarcem piva ali mrzle limonade, s počitkom v senci, tako, da se ogibamo vročih ulic v najtoplejših urah... Vendar pa se lahko zgodi, da se zaradi takih ali drugačnih opravkov ravno v žehoteči vročini znajdemo v množici. Če je vročina huda in zrak vlažen, znoj ne more izhlapevati in hladiti telesa, pa tudi drugače se telo ne more ohlajati, saj ne more oddajati toplote, kajti okrog njega je obroč prav tako pregreteh teles.

In ravno pregrete je nevarno. Kadar namreč telo ne more več oddajati toplote in ta zastaja v njem, se oglasi najprej glavobol, nato slabost, kdor pa je občutljivejši, lahko pade celo v nezavest.

Takega človeka je treba nemudoma položiti kam na hladno, če ni druge možnosti, vsaj v najbližjo vežo. Hitro mu odpnemo tesna oblačila in ga, tačas, ko je nekdo drug skočil obvestiti zdravnika ali vsaj po rešilni avto, pahljamo s tistim, kar imamo v roki. Važno je, da mu poskušamo polagoma ohladiti telo. Nikdar pa nezavestnemu ne dajemo tekočine, to si je treba vtisniti v zavest!

Vročinski udar lahko zadene tudi vztrajnega poletnega pešca ali izletnika, ki je prisiljen nezavaran dolgo hoditi po vročini, pri

tem pa nima možnosti, da bi sproti popil vsaj toliko tekočine, kolikor jo je telo izločilo s potenjem. Zato je za daljša potepanja, posebno če so poleg tudi otroci, najbolj pomembno, da je v prtljagi dobro napolnjena termovka, pa četudi vso hrano pozabite doma! Si vsaj ne boste obremenjevali želodca, ki se mora v vročini mučiti s prebavljanjem.

Potenje uravnava našo telesno temperaturo. Potnice še posebno živahno delujejo, kadar pregreto telo hlepi po tem, da bi se ohladilo. S potenjem se namreč po vsej površini napravi tanka plast tekočine, že iz fizike pa vemo, da tekočina, ki izhlapeva, svoji okolici (torej telesu v našem primeru) odvzema toploto.

A čeprav to vemo in je logično, v vročini delamo dve napaki. Neprestano si brišemo pot in tako telesu napravimo medvedjo uslugo. Kjer smo pot obrisali, ni več tekočinske plasti, ki bi hlapela in ohlajala okolico. Zato morajo potnice še bolj garati, da bi našo nenamerno napako popravile. Čim bolj se brišemo, tem bolj se potimo, in jezimo se, ker ne razumemo, zakaj. Poleg tega je prepotena koža zelo občutljiva, pa jo z drgnjenjem le še bolj razdražimo in pripravimo lagodno pot

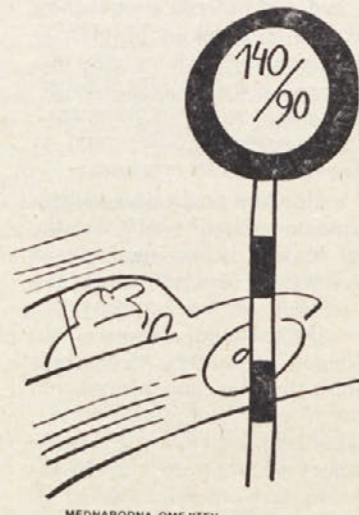
klicam, ki komaj čakajo na pojedino.

In druga napaka? Pravimo: vroče je, ne bom toliko pil, pa sene bom potil, in mislimo, da smo opeharili telo. V resnici pa smo zamejnili vzrok in posledico. Ne potimo se zato, ker pijemo; pijemo zato, ker se potimo in telo z žejo opozarja, da je treba nadomestiti izgubljeno tekočino. In kadar so pasji dnevi, se bo telo prisiljeno potiti, da bi se ohladilo, ne glede na to, ali pijemo ali ne. Če se odrekamo tekočini, nismo storili nič pametnega. Pijmo rajši večkrat po

malem in nikdar premrzlih pijač, kajti temperaturna razlika je pravi šok za telo, zato zbolijo želodec. Najučinkovitejša poletna pijača je čaj sobne temperature (tik pred pitjem mu lahko dodamo košček ledu, ki bo pijačo le rahlo shladil), z malo limone in s prav malo sladkorja.

Pazite na telesno težo in shušajte, če ste predebeli.

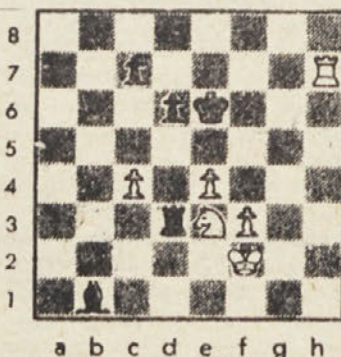

MEDNARODNA OMEJITEV

ŠAH

Zadnjič smo se seznanili s tem, kako začetni šahovski partijo, tokrat pa nekaj o tem, kaj je prevara pri šahu.

V rokah dobrega šahista so prevare zelo pomembno orožje. Z njihovo pomočjo lahko na hiter in enostaven način zmaga ali pa se reši v remi, če je pozicija slabša. Prevare so lahko v zvezi z žrtvijo ali pa brez nje. V čem je največkrat bistvo prevare? Nasprotniku nastavimo past z ne najboljšo potezo, ki je na prvi pogled še veliko slabša kot v resnici. Če se nasprotnik ujame v zanko, misleč da je poteza res povsem zanič, se mu maščujemo s presenetljivim odgovorom in potek obrnemo v svojo korist. Zelo veliko je torej odvisno od prve poteze. Če je nasprotnik ni dojel, potem sledi kombinacija in poželi bomo uspeh za svojo iznajdljivost. Oglejmo si značilen primer:

V tem položaju se je črni vdal. Prepričan je bil, da je izgubljen. Zgubil bo še drugega kmeta (na c6

sledi Tc7, preti še Sd5), toda s prevaro bi se lahko rešil. Igral bi 1...c5 in na 2. Sd5 Tf3: +, 3. Kf3: Le4: + in po 4. Ke4: je pat. Zanimivo, kajne?

Morda vas zanima: Šahovske partije so lahko različno dolge; najdaljše, ki so že prav »maratonske«, lahko trajajo od 60 do 80 potez, najkrajše so šahovske miniaturre, ki trajajo od 15 do 20 potez, medtem ko se povprečno dolga partija igra nekje do 40., 50. poteze.

Bolj za šalo kot zares vam lahko predstavim dve najkrajši partiji, ki sta se resnično odigrali.

1. Pred zadnjim kolom srednjeazijskega turnirja leta 1924 je Bek-Murad Emir Berdi vodil dve točki pred naslednjim rivalom. Partija je tekla takole:

Emir Berdi — Brenda
1. e4 e5
»Položaj je izenačen, je rekel turkmenski šahist. »Ste za remi?«
»Da,« je odvrnil Brenda po petnajstih minutah razmisleka.

2. Na prvenstvu Gruzije je v partiji N. — Ebraldize beli odigral 1. e4; Arčid Ebraldize dolgo ni odgovoril, prekrižal je roke na prsih in trmasto opazoval svojega nasprotnika. Nato je globoko vzdihnil, napisal na formular: Črni se vda,« in se podpisal.

»Kaj se je zgodilo, zakaj nočete igrati?« ga je nekdo vprašal.

»Moj partner se ni obril. Ne morem ga gledati,« je sledil odgovor.

KSENIJA SKULJ

»Kres« v Šibeniku in Franciji

V juliju se je otroška skupina našega folklornega društva udeležila festivala otroka v Šibeniku. Njihov nastop na festivalu je omogočil tudi Novoteks, saj jim je priskrbel nove hlače in telovnike. Zato se vam vsi iskreno zahvaljujemo.

Kljub napornim nastopom so bili naši otroci veseli, saj sta jim buren aplavz in cvetje poplačala ves trud, višek pa je bilo kopanje v morju.

Člani starejše skupine pa smo se udeležili mednarodnega festivala v Franciji. Pot nas je vodila ob Azurni obali. Postanek v Nici smo namenili krajšemu ogledu tega izredno lepega turističnega kraja. Obiskovalci so strmeli za nami, kajti bili smo enotno oblečeni v Novoteksove teens hlače in Labodove srajce.

Pot smo nadaljevali 320 km proti Alpam. V teh hribovitih krajih smo imeli po tri nastope dnevno. Na naši poti ni manjkalo mediteranske gostoljubnosti in njihovih specialitet.

Deset dni je minilo in zadovoljni smo se vrnili domov mimo Benetk in Nove Gorice.

Za našo skupino je bilo to gostovanje v tujini bogata izkušnja. Spoznali smo se z drugimi folklornimi skupinami in ugotovili, da se lahko enakovredno merimo z njimi. Za to pa se imamo zahvaliti tudi vam, Novoteksu in Labodu, ki ste nam omogočili, da smo predstavljali našo domovino.

Zato vsem skupaj: HVALA!

In na svidenje na naslednjih kulturnih prireditvah.

IVAN AŠIČ

Pripravljanje mize

Z menjavo posode so spremenili stil

Glinasti stil: s posodo v tem stilu se dobro ujemajo laneni prtički, protje, kovano železo, poljsko cvetje. Ob tem stilu ne uporabljajte: plastičnih prtov, lahkih kozarcev, kristalnih posod

Angleški stil: posode s cvetnimi motivi, okrašeno tudi z najrazličnejšimi scenami. Podoba se sklada s posebnim dekorom: bombažni prti, rustične čipke, srebro, kristal, steklenina v barvi. Nikakor pa ne smete uporabiti: mešanje z drugimi posodami, lesom, protjem...

Belo posodje — francoski stil: se odlično sklada s posodjem, ki so ga nekoč uporabljali v kuhinji. Sem sodijo debeli krožniki, servisi za kavo itd. Belo je kontrast živim barvam in se zato vklaplja tudi v vse stile. Ne uporabljajte pa ob njih kičavost, čipke itd...

Duh zelja

Medtem ko se huhajo zelje, ohrovt, karfiola in podobne povrtnine, imajo zelo močan, vsiljiv in neprijeten duh, ki se precej dolgo zadržuje v kuhinji.

Poskušajte še med kuhanjem preprečiti širjenje teh duhov na naslednji način: večji kos sredice kruha zavijte v gazo, ali kako drugo tanjšo tkanino, nato pa postavite v posodo, da se bo kuhala skupaj s povrtnino. Ta tkanina bo vsrkala duh.

Za lepši izgled vaših rok

Vse gospodinje zelo dobro vedo, kako zelenjava in sadje škodujejo rokam. Čiščenje mladega krompirja, na primer, počrni prste, umaže in zlomi nohte; vse to se potem zelo težko čisti, izgleda pa neprivlačno. Če so vaše roke poškodovane zaradi pogostega čiščenja povrtnine, jih poskušajte spraviti spet v red z usedlino črne kave. To boste najbolje napravili, če boste vzeli eno kavno žlico usedline črne kave in jo položile v dlan ene roke, z drugo roko pa dobro izdrgnile tako, kot da jih umivate z milom. Po takšnem čiščenju bodo vaše roke izjemno čiste.

Čiščenje madežev od sadnih sokov

Otroci imajo radi žvečilni gumi. Zato ga pogosto najdemo tudi na njihovi obleki. Ne vznemirjajte se zaradi tega preveč, temveč vzemite iz hladilnika kocko ledu in z njo dobro zdrgnite žvečilni gumi, dokler se ne raztegne. Po tem boste gumo zlahka odlepili.

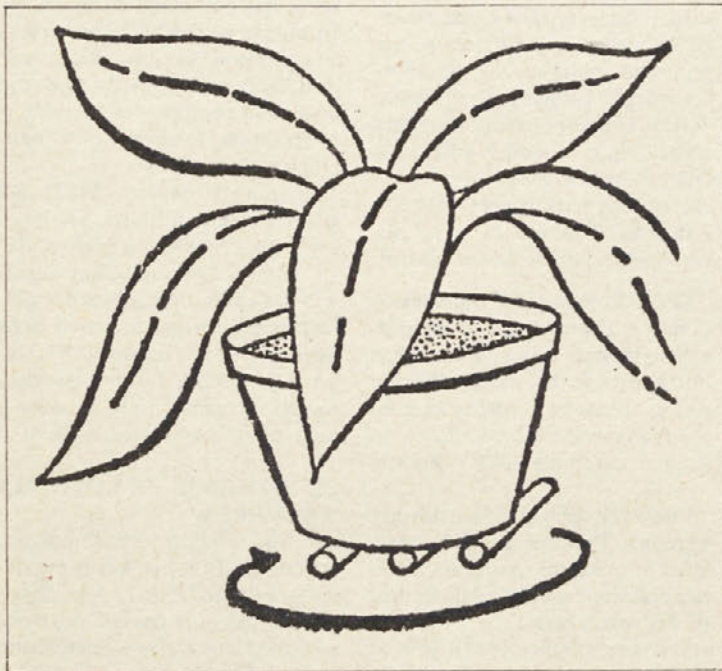
Zaščita oken pred muhami

Neprijetna lastnost muh je tudi ta, da lete na gladke steklene površine pa naj gre za ogledala, ali okna in jih pri tem prav grdo zamažejo. Njihove sledove najlepše odstranite na način: najprej operete okna na običajen način, nato pa okno še enkrat zbršete s krpo, ki ste jo namočili v petrolej (kavna žlička petroleja na liter vode). Steklo nato zbršite z mehko kožo. Muhe pa v naprej ne bodo več obletale vaših oken.

Kotalite cvetne lončke

Velikih in težkih cvetnih lončkov nikar je privzdiguje. Namesto tega jih lahko namreč kotalite. V ta namen uporabite tri cevi, ki vam bodo služile za valjčke. Zakotalite cvetni lonček tako, da bo stal samo še na dveh ceveh, tretja pa bo ostala prosta, da jo boste lahko vzeli izpod lončka in jo položili na drugo stran lončka. Nato zakotalite cvetni lonček tako, da bo spet stal na vseh treh ceveh. Če želite lonček prestaviti na drugo mesto, ki ste si ga zanj izbrali, ga na tak način lahko prestavite, kamorkoli hočete tako, da ga kotalite, cevi pod njim pa drugo za drugo jemljete izpod njega in jih spet podkladate na nasprotni strani, v smeri kotaljenja, oz. prestavljanja lončka, ki je velik in težak. S tem boste tak lonček zmogli prestaviti na drugo mesto ne le sami in brez pomoči koga drugega, ki ga pač nimate pri roki, temveč boste to — sicer težko — opravilo zmogli s kar najmanjšim naporom. To pa vam bo omogočilo, da boste to napravili prav takrat, ko ste si čas sami izbrali in vas to posebej zadovoljuje, temveč se boste morda izognili nevarnosti, da bi si ob vzdigovanju težkega cvetnega lončka tvegali prizadeti si kaj neprijetno in pogosto tudi nevarno telesno poškodbo,

npr. v hrbtenici. Tako si ne boste hvaležni le sami, temveč morda tudi tisti, ki bi ga sicer morali prositi za pomoč. Pri prenašanju so takšni lončki včasih kar prehuda telesna obremenitev, na katero človek ni vedno niti pripravljen. Dobro bo torej, koristno in hvaležno, če si boste ob takšnem opravilu pomagali z nekaj iznajdljivosti, ki pa spet tudi niti ni tako velika, da bi se v tem primeru preveč hvalili z njo. Zakaj bi se izpostavljali nevednosti, če pa vam tega ni treba. Le za to gre. Malo iznajdljivosti in delovne praktičnosti — in s tem tudi varovanje zdravja — pač nikomur ne škodi.

Anekdota

Mlada ženska telefonira zdravniku:

— Doktor, maloprej sem bila pri vas na pregledu. Ali sem morala pozabiti nedrček pri vas?

— Ne, tovarišica, niste.

— Ah, potem pa sem ga gotovo pozabila pri zobozdravniku...

— Žal mi je, gospod, toda te ne morete dobiti. Ta je moja žena!

Izrečeni disciplinski ukrepi v maju in juniju 1986

JAVNI OPOMIN:

1. Antonu Zajcu (1960), delavcu v pripravi Tkanine, ker je zapustil delovno mesto in odšel v garderobo ter spal na klopi, zamudil na delovno mesto ter se neprimerno obnašal do predpostavljenega. Delavec je istočasno dolžan Tkanini povrniti pavšalno odškodnino, in sicer 2 odst. neto OD v mesecu kršitve.

2. Francu Turku (1941), delavcu v tkalnici, Tkanina, ker je bil povzročitelj nereda v obratni pisarni.

3. Zori Vuletič (1969), delavki v tkalnici, Tkanina, ker je neopravičeno izostala z dela, zaradi njene odsotnosti je bil moten delovni proces. Delavka je dolžna Tkanini povrniti pavšalno odškodnino, in sicer 5 odst. neto OD v mesecu kršitve.

Bogu Pavlinu (1955), delavcu v apreturi, Tkanina, ker je neopravičeno odklonil nadurno delo, neopravičeno izostal z dela ter spal na delovnem mestu.

5. Branetu Šenici (1943), delavcu DSSS, ker je brez dovoljenja predpostavljenega predčasno zapustil delovno mesto in DO. Delavec je dolžan za predčasni odhod iz DO, DSSS povrniti pavšalno odškodnino, in sicer 3 odst. neto OD v mesecu kršitve.

6. Stojanu Blagojeviču (1952), delavcu Konfekcije, ker je odklonil delo ter samovoljno in brez dovolilnice zapustil delovno mesto in DO.

7. Mariji Kaferle (1936), delavki v pripravi Tkanine, ker je tri dni neopravičeno izostala z dela. Delavka je dolžna Tkanini povrniti pavšalno odškodnino, in sicer za vsak neopravičeni izostanek z dela 5 odst. neto OD v mesecu kršitve.

8. Mojci Juršič (1960), delavki v tkalnici, Tkanina, ker je dva dni neopravičeno izostala z dela. Delavka je dolžna Tkanini povrniti pavšalno odškodnino, in sicer za

vsak neopravičeni izostanek z dela 5 odst. neto OD v mesecu kršitve.

9. Radomiru Zoranoviču (1962), delavcu v oplemenitilnici Tkanine, ker je spal na delovnem mestu.

10. Milošu Muždeki (1959), delavcu v pripravi, Tkanina, ker je neopravičeno izostal z dela. Delavec je dolžan Tkanini povrniti pavšalno odškodnino, in sicer 5 odst. neto OD v mesecu kršitve.

11. Štefanu Hrovatiču (1962), delavcu v oplemenitilnici, Tkanina, ker je neopravičeno izostal z dela.

12. Mihi Gašperju (1929), delavcu v IVS, Tkanina, ker je brez dovolilnice in vednosti predpostavljenega zapustil delovno mesto in DO. Delavec je dolžan Tkanini povrniti pavšalno odškodnino, in sicer 8 odst. neto OD v mesecu kršitve.

PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA:

1. Nikoli Frlanu (1964), delavcu v tkalnici, Tkanina, ker je pet dni neopravičeno izostal z dela. Disciplinski ukrep je izrečen pogojno, za dobo 1 leta. Delavec je istočasno dolžan Tkanini povrniti odškodnino, in sicer za vsak neopravičeni izostanek z dela 5 odst. neto OD v mesecu kršitve.

2. Nenadu Dragišiču (1965), delavcu v tkalnici, Tkanina, ker je neopravičeno odklonil delo, samovoljno zamenjal izmeno, spal na delovnem mestu in večkrat prezgodaj zapustil delovno mesto. Disciplinski ukrep je izrečen pogojno za dobo enega leta. Delavec je dolžan Tkanini povrniti pavšalno odškodnino, in sicer 1 odst. neto OD v mesecu kršitve.

PRERAZPOREDITEV NA DRUGA DELA IN NALOGE:

Na druga dela in naloge za dobo 1 leta je bil premeščen Branko Novak (1970), delavec v apreturi Tkanine, ker je večkrat izostal z dela, večkrat zapustil delovno mesto in ni žigosal evidenčno kartico.

MARIJA HODŽIČ, iur.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se svojim sodelavkam in sodelavcem, še posebej sodelavkam finančno-računovodskega sektorja, najlepše zahvaljujem za dragoceno darilo in spodbudne besede ter jim želim tudi v bodoče še veliko delovnih in življenjskih uspehov.

TINCA MIKEC

turistična zveza
slovenije
1905 – 1985

podeljuje

TRGOVINA JULIJA-NOVOTEKS
NOVO MESTO

PRIZNANJE

za dolgoletno in uspešno sodelovanje
pri razvoju turizma v Sloveniji

27. junij 1986

Predsednik
LEOPOLD KRJEC

Slovenija

PRIŠLI — ODŠLI

V juliju so se v naši delovni organizaciji zaposlili naslednji novi delavci:

TOZD Tkanina

DE pletilnica: Džino Radolovič
DE tkalnica: Slavko Maznik, Anto Sojak, Anton Rozman, Nedeljko Lukanovič, Marko Čičak, Mirsada Durakovič

DE priprava: Ludvik Bambič
INVESTICIJSKO-VZDRŽEVALNI SEKTOR: Janez Junc, Vilko Kolenc

TOZD Trgovina, prod. Bršljin Franc Zupančič

Delovna skupnost skupnih služb, Darko Fideršek (skladišče blaga)

V istem času našo delovno organizacijo zapustili:

TOZD TKANINA

DE tkalnica: Jože Hočevar, Jože Erlih, Franc Eršte,

DE priprava: Igor Žabkar
INVESTICIJSKO-VZDRŽEVALNI SEKTOR: Igor Poglavec, Ivan Papež

TOZD KONFEKCIJA: Jožica Bregant

Upokojila se je Rozalija Vidic, delavka kadrovske splošnega sektorja.

KOLENC VIDA

Slovenija
Moja dežela.

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem nabave za podarjeni venec, izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti.

PEPCA HRIBAR

GLASLO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2200 izvodov.

Glavni in odgovorni urednik: Zvone Preskar. Izdajateljski svet: Miro Jovič (predsednik), Slavko Kavšek, Franc Brezovar, Jelca Spasovski, Jože Starešnič, Rudi Vlašič, Jože Zorc, Mojca Jurišič, Marjan Podlogar, Majda Dular in Zdenka Židanik. Uredništvo: Novoteks Novo mesto, Foersterjeva 10 — Časopisni stavek, filmi in prelom DIC Novo mesto, TOZD Grafika, tisk Tiskarna Novo mesto.